

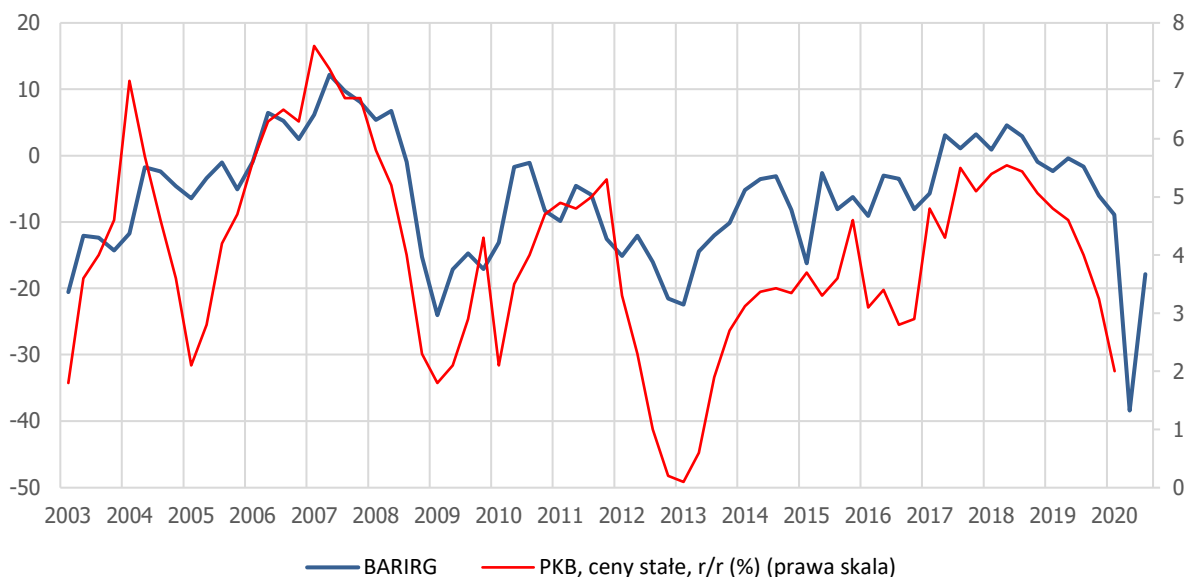
INFORMACJA PRASOWA

KONIUNKTURA W GOSPODARCE. III KWARTAŁ 2020

(na podstawie badań metodą testu koniunktury przeprowadzonych w lipcu)

Po trzech miesiącach od „odmrożenia” gospodarki koniunktura uległa wyraźnej poprawie. Na początku trzeciego kwartału odnotowano wzrost wartości większości wskaźników opisujących koniunkturę w gospodarce polskiej. Zarówno barometr koniunktury IRG SGH (BARIRG), który jest złożonym wskaźnikiem koniunktury gospodarczej, jak i wskaźniki koniunktury w pięciu działach gospodarki, objętych badaniami IRG SGH, przyjmują wyższe wartości. Wyniki badań koniunktury w III kwartale wskazują, że aktywność gospodarcza nabrała rozpędu, a zarazem że odrobienie strat spowodowanych przez kryzys COVID-19 potrwa dłużej. Wskaźniki koniunktury niemal osiągnęły wartości zanotowane przed wybuchem epidemii, wciąż są jednak niższe niż w tym samym okresie roku 2019.

Wartość barometru wynosi obecnie -17,9 pkt. Jest to jeden z najniższych wyników odnotowanych w trzecim kwartale w całej historii badania (rys. 1). Wzrost wartości barometru w ciągu kwartału (tj. względem kwietnia) wyniósł 20,5 pkt. W skali roku jednak miał miejsce spadek o 15,8 pkt.

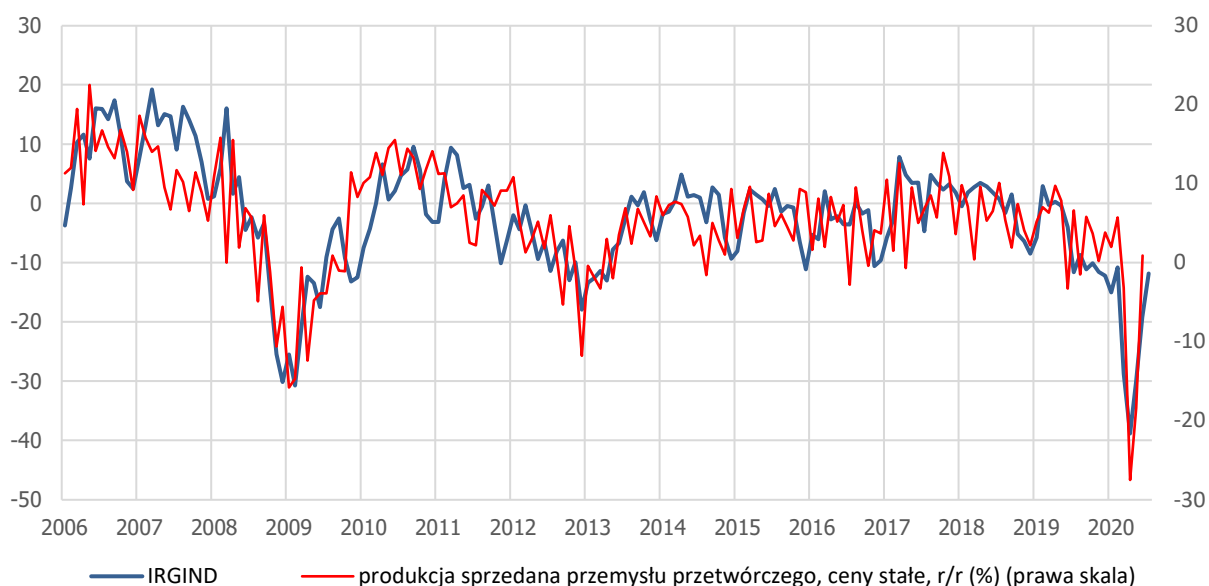
Rysunek 1. Barometr IRG SGH i realny PKB w Polsce w latach 2003-2020.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS i IRG SGH.

Zarówno w przemyśle przetwórczym jak i budownictwie odnotowano poprawę koniunktury. Poprawiły się także nastroje gospodarstw domowych.

W przemyśle przetwórczym najniższą wartość wskaźnika koniunktury (IRGIND), tj. -38,8 pkt, odnotowano w kwietniu. W kolejnych miesiącach ona rosła: w maju o 8,9 pkt, w czerwcu o kolejne 10,6 pkt, w lipcu zaś o 7,4 pkt. Obecna wartość wskaźnika, -11,9 pkt, zbliżyła się do wartości z lutego (10,8 pkt). W porównaniu z kwietniem 2020 r. wartość wskaźnika zwiększyła się o 26,9 pkt, odrabiając niemal w całości spadki zanotowane w marcu i kwietniu. Roczny spadek wartości wskaźnika (lipiec 2020 do lipca 2019) wynosi zaledwie 0,3 pkt (rys. 2).

Wzrosła także wartość salda odpowiedzi na pytanie o wielkość produkcji. Od kwietnia zwiększyła się o 42,9 pkt, odrabiając z nawiązką spadki z marca i kwietnia. Obecna wartość salda, -8,6 pkt, jest o 4,5 pkt wyższa od wartości sprzed roku. Przedsiębiorstwa przewidują dalszy wzrost wielkości produkcji. W dalszym jednak ciągu niskie wartości przyjmują salda zamówień, zarówno w ujęciu ogółem jak i eksportowych, sytuacji finansowej przedsiębiorstw oraz ocen ogólnej sytuacji gospodarczej. Wartość salda zamówień ogółem wzrosła od kwietnia o 39,7 pkt do poziomu -26,2 pkt. Podobne wartości przyjmują salda zamówień eksportowych i sytuacji finansowej przedsiębiorstw. Wciąż jednak producenci źle oceniają ogólną kondycję gospodarki polskiej. Pomimo poprawy utrzymuje się pesymizm, który ogarnął przedsiębiorców na początku pandemii.

Rysunek 2. Wskaźnik koniunktury w przemyśle przetwórczym IRG SGH i produkcja sprzedana przemysłu przetwórczego w Polsce w latach 2006-2020.

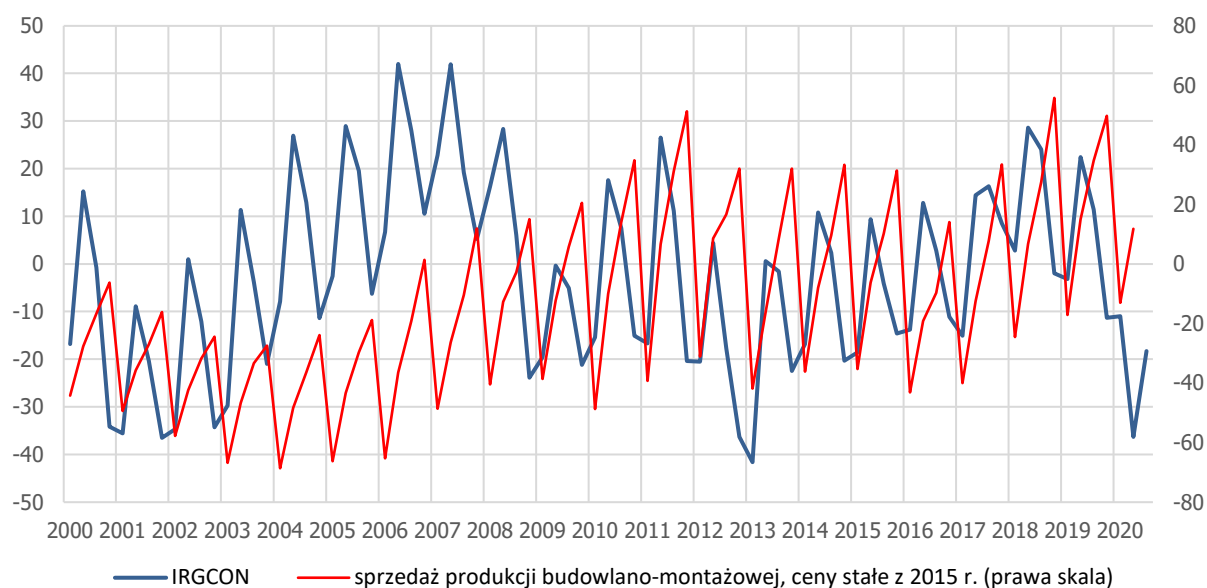
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS i IRG SGH.

Przedsiębiorcy informują także o wzroście cen wyrobów gotowych, spadku wielkości zapasów i zatrudnienia. Saldo zatrudnienia zareagowało na zatrzymanie gospodarki stosunkowo małymi spadkami. Większe nastąpiły dopiero w maju. W czerwcu odnotowano niewielki wzrost wartości salda. W sumie od kwietnia wartość salda zmniejszyła się o 1,5 pkt, a w skali roku aż o 17 pkt. Firmy przewidują jednak dalszy spadek poziomu zatrudnienia w nadchodzących miesiącach.

Zmieniły się także oceny uciążliwości barier działalności gospodarczej. Zwiększyły się odsetki przedsiębiorców narzekających na niedostateczny popyt, zarówno krajowy jak i zagraniczny. Utrzymują się trudności z utrzymaniem płynności finansowej oraz ze znalezieniem wykwalifikowanej siły roboczej. Wysokie miejsce na liście rankingowej barier zajmują podatki i niestabilne przepisy prawne.

Wzrost aktywności w przemyśle przetwórczym pociąga za sobą systematyczną poprawę wyników tego działu gospodarki. Znacznie wolniej poprawiają się nastroje producentów. Niska wartość salda oceny ogólnej sytuacji gospodarczej w kraju oraz ujemne wartości salda przewidywań wskazują na utrzymujący się pesymizm i niepewność.

Także w budownictwie obserwujemy odrabianie strat odniesionych w wyniku wybuchu kryzysu COVID-19. Podobnie jak w przemyśle przetwórczym, poprawa wartości wskaźnika koniunktury i sald bilansowych widoczna jest w skali kwartału, jednak lipcowe ich wartości są ujemne i niższe niż przed rokiem. Należy podkreślić, iż w trzecim kwartale w budownictwie zwykle ma miejsce najsilniejsze oddziaływanie czynników sezonowych. Wartość wskaźnika koniunktury budowlanej (IRGCON) w ciągu kwartału zwiększyła się o 18 pkt do poziomu -18,3 pkt. W porównaniu jednak z lipcem 2019 r. spadek wyniósł 29,7 pkt. Wartość wskaźnika jest niższa od wieloletniej średniej. Niższa była tylko podczas kryzysu z 2008 r. (rys. 3).

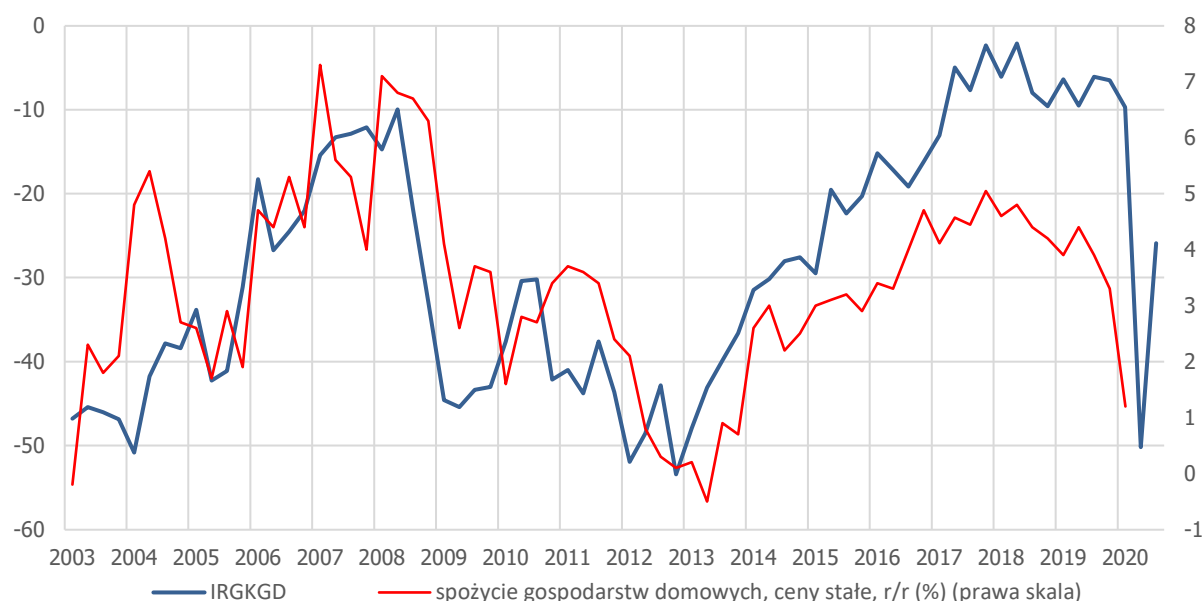
Rysunek 3. Wskaźnik koniunktury w budownictwie IRG SGH i produkcja sprzedana budowlano-montażowa w Polsce w latach 2000-2020.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Eurostat i IRG SGH.

Podobnie jak w przemyśle, obserwujemy kwartalne wzrosty wartości sald odpowiedzi na główne pytania testu koniunktury. Odnotowana poprawa jest jednak znacznie poniżej oczekiwań przedsiębiorców. Obecna sytuacja w branży budowlanej jest porównywalna z sytuacją z okresu kryzysu zadłużeniowego strefy euro. Po raz pierwszy od 1995 r. wartość salda produkcji budowlanej w trzecim kwartale jest ujemna. Wynosi -3,2 pkt i choć jest wyższa niż w drugim kwartale, to w ciągu roku zmniejszyła się o 29 pkt. Przedsiębiorstwa informują o wzroście poziomu zamówień, zarówno w ujęciu ogółem jak i eksportowych, cen, zatrudnienia oraz poprawie ich sytuacji finansowej. Także w budownictwie obserwujemy stosunkowo słabsze reakcje wielkości zatrudnienia. Obecna wartość salda, -8,0 pkt, jest większa od wartości z II kwartału o 9,2 pkt, lecz mniejsza od wartości sprzed roku o 12,1 pkt. Najniższe wartości przyjmują salda odpowiedzi na pytania o ogólną ocenę sytuacji gospodarczej w kraju (-54,8 pkt) i o sytuację w budownictwie (-54,5 pkt). Przedsiębiorcy coraz bardziej obawiają się negatywnych skutków konkurencji wewnątrzgałęziowej, nadmiernych obciążeń podatkowych oraz niestabilnych przepisów prawnych. Podobnie jak w przemyśle przetwórczym, zakłady budowlane pesymistycznie oceniają najbliższą przyszłość. Wartości sald prognostycznych są ujemne.

Poprawiają się także nastroje gospodarstw domowych. Po gwałtownym załamaniu w drugim kwartale wskaźnik kondycji gospodarstw domowych (IRGKGD) odrobił prawie połowę „pandemicznego” spadku i wynosi obecnie -25,9 pkt (rys. 4). W ciągu kwartału wartość wskaźnika zwiększyła się o 24,3 pkt. Jest jednak niższa niż przed o 19,8 pkt i poniżej poziomu sprzed wybuchu kryzysu COVID-19. Kwartalny przyrost wartości wskaźnika jest skutkiem wzrostu wartości wszystkich jego składowych. W największym stopniu poprawiły się oceny przyszłego stanu gospodarki. Osłabły również obawy przed bezrobociem. W mniejszym stopniu poprawiły się oceny własnej sytuacji finansowej gospodarstw domowych i zdolności do oszczędzania. W przypadku tego ostatniego salda odnotowano wzrost wartości w skali roku.

Należy zwrócić uwagę, że badanie zostało wykonane przed ponownym wprowadzaniem obostrzeń sanitarnych w powiatach, w których dobowy przyrost zakażeń przekracza poziom krytyczny.

Rysunek 4. Wskaźnik kondycji gospodarstw domowych IRG SGH i konsumpcja prywatna w Polsce w latach 2003-2020.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS i IRG SGH.

Podsumowując, z badań koniunktury przeprowadzonych w lipcu 2020 r. wynika, że gospodarka ożywia się po kryzysie COVID-19. Poprawa koniunktury w porównaniu z sytuacją w drugim kwartale jest bardzo wyraźna. Jest skutkiem zarówno znoszenia wprowadzanych ograniczeń, jak i pozytywnego oddziaływania czynników sezonowych. Utrzymuje się jednak negatywne oddziaływanie czynników cyklicznych. Nastroje przedsiębiorców i konsumentów są wciąż pesymistyczne, a niepewność co do rozwoju sytuacji gospodarczej w najbliższej przyszłości jest powszechna i głęboka.